Euroopa Parlament
2024-2029

VASTUVÕETUD TEKSTID

P10_TA(2026)0023

Meeleavaldajate jõhker represseerimine Iraanis

Euroopa Parlamendi 22. jaanuari 2026. aasta resolutsioon meeleavaldajate jõhkra represseerimise kohta Iraanis (2026/2565(RSP))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Iraani kohta,

– võttes arvesse oma 13. novembri 2025. aasta resolutsiooni inimõiguste kaitsjate piiriülese represseerimise vastumeetmete kohta[1],

– võttes arvesse komisjoni presidendi Ursula von der Leyeni ja komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja Kaja Kallase avaldusi pärast meeleavaldajate vägivaldset mahasurumist 2026. aasta jaanuaris,

– võttes arvesse 2023. aasta Sahharovi mõttevabaduse auhinna andmist Jina Mahsa Aminile ja Iraani liikumisele „Naine, elu, vabadus“,

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi presidendi Roberta Metsola otsust keelata kõigi Iraani režiimi diplomaatiliste töötajate ja esindajate pääs kõigisse Euroopa Parlamendi ruumidesse,

– võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat,

– võttes arvesse 1966. aasta kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelist pakti,

– võttes arvesse kogu maailmas rakendatavat inimõiguste rikkujate vastast ELi sanktsioonirežiimi,

– võttes arvesse ELi suuniseid, mis käsitlevad naistevastast vägivalda ja võitlust kõikide naiste diskrimineerimise vormide vastu,

---

1 Vastuvõetud tekstid, P10_TA(2025)0258.

– võttes arvesse ÜRO eriraportööride ja sõltumatute ekspertide 13. jaanuari 2026. aasta ühisavaldust,

– võttes arvesse ÜRO põhikirja,

– võttes arvesse 1948. aasta inimõiguste ülddeklaratsiooni,

– võttes arvesse Iraani Islamivabariigi inimõiguste olukorra ÜRO eriraportööri aruandeid,

– võttes arvesse ÜRO inimõiguste ülemvoliniku büroo 10. jaanuari 2026. aasta pressiteadet „Iran: UN Fact-Finding Mission calls for immediate restoration of internet access and adherence to international human rights law“ (Iraan: ÜRO teabekogumismissioon nõuab internetiühenduse viivitamatut taastamist ja rahvusvahelise inimõigustealase õiguse järgimist),

– võttes arvesse kodukorra artikli 136 lõikeid 2 ja 4,

A. arvestades, et 28. detsembril 2025 puhkesid Iraanis meeleavaldused, mis arenesid kiiresti üleriigilisteks protestideks, kusjuures alates 8. jaanuarist 2026 tuli paljudes linnades ja provintsides tänavatele kümneid tuhandeid iraanlasi ning järgmistel päevadel juba sadu tuhandeid; arvestades, et meeleavaldused algatasid turukaupmehed, kes sulgesid oma poed protestiks Iraani nõrgeneva majanduse, kaupmeeste majandusliku rolli kahanemise, rahakursi sügava languse ja elatustaseme vähenemise vastu, ning need muutusid laiemateks valitsusvastasteks protestideks, milles osaleb inimesi väga erinevatest Iraani ühiskonnarühmadest, nõudes põhimõttelisi poliitilisi muutusi ja praeguse režiimi lõppu;

B. arvestades, et meeleavaldused olid algselt ajendatud sügavalt juurdunud rahulolematusest riigi majanduse katastroofilise olukorra, toiduainete hindade järsu tõusu, kasvava inflatsiooni ja laialt levinud korruptsiooni üle; arvestades, et Iraani režiim ei ole järjepidevalt suutnud rahuldada oma elanikkonna põhivajadusi;

C. arvestades, et Iraani julgeolekujõud, sealhulgas islami revolutsiooniline kaardivägi ja politsei, on meeleavaldajaid kogu riigis süstemaatiliselt ja vägivaldselt maha surunud, kasutades surmavat jõudu, mille teevad võimalikuks Hiina seadmed ja jälgimistehnoloogia, ning tapnud ja pidanud kinni tuhandeid rahumeelseid meeleavaldajaid; arvestades, et on teateid selle kohta, et Iraani julgeolekujõud on kasutanud meeleavalduste mahasurumiseks keemiarelvi; arvestades, et tapetute arvu hinnangud on praegu tegelikust väiksemad, sest interneti sulgemine takistab teabevahetust; arvestades, et Iraani Islamivabariiki käsitleva sõltumatu rahvusvahelise ÜRO teabekogumismissiooni andmetel on usaldusväärset teavet selle kohta, et kõrgeim riiklik julgeolekunõukogu tegi avalduse, millega andis julgeolekujõududele korralduse protestid otsustavalt maha suruda; arvestades, et ÜRO

teabekogumismissiooni andmetel oli riigi orkestreeritud vägivald eriti jõhker etniliste vähemustega piirkondades; arvestades, et Iraani ametivõimud on korraldanud massilisi meelevaldseid vahistamisi, pidades kinni tuhandeid meeleavaldajaid, aktiviste, ajakirjanikke ja inimõiguste kaitsjaid ilma nõuetekohase menetluseta ja riikliku julgeolekuga seotud valesüüdistuste alusel; arvestades, et Iraani kohtusüsteem on kiirendanud kinnipeetud meeleavaldajate vastu ebaõiglaste kohtuprotsesside käigus algatatud lihtmenetlusi ja määranud surmanuhtlust; arvestades, et meeleavalduste ajal on Iraani kohtusüsteem viinud täide varasemate kohtuotsuste alusel mõistetud surmanuhtlust;

D. arvestades, et selline tegevus kujutab endast rahvusvaheliste inimõiguste rasket rikkumist, sealhulgas selliste kohustuste rikkumist, mis tulenevad kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelisest paktist, millega Iraan on ühinenud;

E. arvestades, et Iraan kohaldab jätkuvalt surmanuhtlust kui peamist represseerimisvahendit meeleavaldajate hirmutamiseks ja teisitimõtlejate vaigistamiseks;

F. arvestades, et Iraani ametivõimud on alates 8. jaanuarist 2026 katkestanud kogu riigis sidepidamise, sealhulgas sulgenud interneti ning mobiil- ja lauatelefonivõrgud, ning see on maailma ajaloos üks ulatuslikumaid ja läbimõeldumaid sidekatkestusi, mis takistab Iraani rahval meeleavalduste jõhkra mahasurumise ajal suhelda, organiseeruda ja välismaailma teavitada ning mille eesmärk on varjata protestide tegelikku ulatust ja repressioonide jõhkrust ning raskendada arstiabi saamist; arvestades, et Iraan sulgeb sageli internetti ning on pikka aega kasutanud taktikat, et rahutuste ajal blokeeritakse teisitimõtlejate vaigistamiseks ja meeleavalduste mahasurumiseks juurdepääs internetile ja telekommunikatsiooniteenustele;

G. arvestades, et rahumeelse kogunemise ja ühinemise vabaduse õigus on kaitstud inimõiguste ülddeklaratsiooni artikliga 20;

H. arvestades, et režiimi juhid eiravad jätkuvalt meeleavaldajate õigustatud nõudmisi; arvestades, et ÜRO statistikaosakonna andmetel on peaaegu 60 % Iraani elanikest alla 39-aastased ja suurem osa elanikkonnast on sündinud pärast 1979. aasta islamirevolutsiooni;

I. arvestades, et Iraani ametivõimud on avalikult ähvardanud meeleavaldusi jätkuvalt maha suruda ja nendel osalejaid karmilt karistada; arvestades, et väidetavalt teatas Iraani justiitsminister 14. jaanuaril 2026, et kõik pärast 8. jaanuari 2026 vahistatud isikud on kurjategijad ja terroristid, mis sisuliselt kriminaliseerib rahumeelsed meeleavaldused ning surub veelgi maha väljendus- ja kogunemisvabadust; arvestades, et Euroopa Parlament on

järjekindlalt ja ühemõtteliselt hukka mõistnud Iraani režiimi rõhumise ja vägivalla oma rahva vastu, sealhulgas hukkamiste kasutamise, surmanuhtluse määramise pärast ebaõiglasi kohtuprotsesse, ebainimlikud kinnipidamistingimused ning poliitiliste aktivistide ning etniliste ja usukogukondade süstemaatilise ründamise; arvestades, et Euroopa Parlament on korduvalt nõudnud islami revolutsioonilise kaardiväe kuulutamist terroriorganisatsiooniks;

J. arvestades, et seitse ÜRO inimõiguste eksperti kutsusid Iraani ametivõime üles katkestama vägivallatsükli, austama inimeste põhiõigust väljendada teisitimõtlemist ja osaleda rahumeelsetel meeleavaldustel, kartmata kättemaksu, ning vastama inimeste nõudmistele seoses kodaniku-, poliitiliste, majanduslike ja kultuuriliste õigustega;

K. arvestades, et hiljutine meeleavalduste laine on kulminatsiooniks reale massimeeleavaldustele, millele järgnesid kohutavad repressioonid; arvestades, et Iraani viimased üleriigilised ülestõusud – Rohelise Liikumise väljaastumised 2009. aastal ja 2022. aasta septembri liikumine „Naine, elu, vabadus“, mis sai alguse 22-aastase Jina Mahsa Amini tapmisest riigi moraalipolitsei poolt – suruti samuti alla jõhkrate repressioonidega, mis olid suunatud naiste vastu, kelle nägusid, rindu ja suguelundeid tulistati tulirelvadest;

L. arvestades, et Euroopa Parlament andis 2023. aasta Sahharovi auhinna mõttevabaduse eest Jina Mahsa Aminile ja Iraani liikumisele „Naine, elu, vabadus“, et avaldada austust kõigile Iraani vapratele naistele, meestele ja noortele, kes on tugeva surve all jätkanud võitlust oma õiguste eest ja muutuste nimel;

M. arvestades, et riiklik poliitika on võimaldanud rutiinselt jõustada kohustuslikke riietumiseeskirju moraalipolitsei, jälgimistehnoloogiate ja halduskaristuste kaudu, mille tulemuseks on vahistamised, trahvid, haridusele ja tööhõivele juurdepääsu keelamine ning vabadusekaotuslikud karistused naistele ja tütarlastele, kes ei järgi neid eeskirju; arvestades, et sellise jõustamisega seoses on dokumenteeritud juhtumeid, kus vahi all viibides on esinenud füüsilist väärkohtlemist ja surmajuhtumeid; arvestades, et režiimi argpükslikule taktikale kartmatuse ja trotsiga reageerinud Iraani vaprate naiste tohutu julgus ja kindlameelsus on olnud otsustava tähtsusega vastupanus sellele jõhkrale režiimile;

N. arvestades, et Iraani Islamivabariigil on olnud Lähis-Idas ja piirkonnas laiemalt väga destabiliseeriv roll, kuna ta on muu hulgas toetanud terroristide käsilaste rühmitusi, nagu Hezbollah Liibanonis, al-Houthi mässulised Jeemenis, Hamas Gazas ja šiiitide relvarühmitused Iraagis, ning loonud läbi kogu piirkonna ulatuva terroritelje; arvestades, et Iraani hävitav mõju ei piirdu Lähis-Idaga, kuna ta kujutab endast jätkuvalt suurt ohtu Euroopa julgeolekule ja

demokraatiale kogu maailmas hübriidohtude ja pahatahtliku kübertegevuse kaudu, sealhulgas toetades Venemaad Ukraina-vastases agressioonisõjas, näiteks tarnides relvastatud droone, rakette ja laskemoona ning pakkudes tehnoloogiat ja koolitust, mis on võimaldanud Venemaal oma tootmist suurendada, ning toetades Venezuela diktatuuri;

O. arvestades, et on usaldusväärseid tõendeid selle kohta, et Iraani diplomaatilised esindused on mitmes liikmesriigis osalenud Euroopas elavatele Iraani diasporaakogukondadele suunatud propaganda ja desinformatsiooni levitamises ning nende hirmutamises, rikkudes seeläbi rahvusvahelist õigust ja diplomaatilistes suhetes kehtivaid põhimõtteid;

P. arvestades, et EL on kehtestanud Iraani suhtes kolm sanktsioonirežiimi: üks inimõiguste raske rikkumise eest riigis (pikendatav kord aastas, viimati pikendati selle kehtivust 13. aprillini 2026), teine, mis käsitleb massihävitusrelvade leviku tõkestamist, ning kolmas tingituna Iraani sõjalisest toetusest Venemaa Ukraina-vastasele agressioonisõjale ning relvastatud rühmituste ja üksuste tegevusest Lähis-Idas ja Punase mere piirkonnas; arvestades, et nende sanktsioonirežiimide alusel on kehtestatud Iraanis praegu sanktsioonid rohkem kui 230 isikule ja 40 üksusele, sealhulgas islami revolutsioonilisele kaardiväele;

Q. arvestades, et 2026. aasta jaanuaris keelas Euroopa Parlament oma presidendi otsusega kõigil Iraani Islamivabariigi diplomaatilistel töötajatel ja esindajatel siseneda parlamendi ruumidesse Brüsselis, Strasbourgis ja Luxembourgis vastusena Iraani ametivõimude vägivaldsetele repressioonidele üleriigiliste meeleavalduste vastu ja nende keeldumisele austada põhivabadusi, kusjuures Iraani passi omanike suhtes kohaldatakse taustakontrolli ja sisenemiskeeldu, kui tehakse kindlaks, et nad tegutsevad režiimi nimel;

R. arvestades, et viimastel aastatel on Iraani ametivõimud tugevdanud etniliste ja usukogukondade, eelkõige kristlaste tagakiusamist ja karistamist, kusjuures riiklikud kohtud määravad pikki vanglakaristusi süüdistuste alusel, mis on seotud üksnes nende usu või usulise tegevusega;

1. mõistab ühemõtteliselt hukka jõhkrad repressioonid ja massilised tapmised, mida Iraani režiim paneb toime meeleavaldajate vastu, kes on viimase kahe nädala jooksul kümnetes linnades tänavatele tulnud, ning väljendab nende üle nördimust; väljendab täielikku solidaarsust Iraani rahva ning tema vapra ja õiguspärase protestiliikumisega, milles nõutakse iraanlaste väärikuse ja õiguste austamist ning turvalisuse tagamist;

2. nõuab, et Iraani ametivõimud diktaator Ali Khamenei võimu all lõpetaksid tingimusteta vägivalla kasutamise rahumeelsete

meeleavaldajate vastu, peataksid viivitamata kõik hukkamised ning lõpetaksid oma põhiõigusi kasutavate tsiviilisikute tapmise ja represseerimise; nõuab, et neid õigusi, eriti väljendus- ja kogunemisvabadust, austataks tingimusteta ja igal ajal;

3. nõuab kõigi vangistatud meeleavaldajate ja poliitvangide viivitamatut vabastamist; on šokeeritud ülisuurest hukkunute arvust ja ebaseaduslikult kinni peetud meeleavaldajate suurest arvust;

4. avaldab siirast kaastunnet kõigi Iraani ametivõimude vägivaldsete repressioonide tagajärjel hukkunud isikute perekondadele; väljendab sügavat nördimust teadete üle rünnakute ja hirmutamise kohta, mida rõhuvad julgeolekujõud ja islami revolutsioonilise kaardiväe liikmed on toime pannud meeleavalduste käigus tapetud isikute perekondade ja sugulaste vastu; on sügavalt mures teadete pärast Iraani ametivõimude kohutava tava kohta pressida ohvrite perekondadelt välja suuri rahasummasid nende surnud sugulaste surnukehade tagastamiseks;

5. palub nõukogul kooskõlas nõukogu 27. detsembri 2001. aasta ühise seisukohaga terrorismivastaste erimeetmete rakendamise kohta[2], nõukogu määrusega (EÜ) nr 2580/2001[3], direktiiviga (EL) 2017/541[4] ja kogu maailmas rakendatava inimõiguste rikkujate vastase ELi sanktsioonirežiimiga nimetada islami revolutsiooniline kaardivägi, sealhulgas Basij relvarühmitus ja Qudsi väed, viivitamata täielikult terroriorganisatsiooniks; taunib mõnede liikmesriikide jätkuvat vastuseisu Iraani režiimi vastu suunatud piiravate meetmete tugevdamisele; nõuab, et see nimetamine kajastuks ELi piiravate meetmete korras; nõuab kogu maailmas rakendatava inimõiguste rikkujate vastase ELi sanktsioonirežiimi ja muude ELi piiravate meetmete, sealhulgas varade külmutamise ja viisakeeldude laiendamist ja ranget jõustamist kõigi repressioonide eest vastutavate Iraani ametiisikute suhtes ning kõigi kõrgeima juhi kantselei kontrolli all olevate või selle nimel tegutsevate üksuste suhtes, sealhulgas kõigi asjaomaste islami revolutsioonilise kaardiväe komponentide ja isikute kandmist ELi terroristiloetellu ning varade külmutamise, reisikeeldude ja muude asjakohaste piiravate meetmete kohaldamist; rõhutab, et islami revolutsioonilisel kaardiväel, sealhulgas kõigil selle harudel ja seotud üksustel, on

---

2 ELT L 344, 28.12.2001, lk 93, ELI: http://data.europa.eu/eli/compos/2001/931/oj.

3 Nõukogu 27. detsembri 2001. aasta määrus (EÜ) nr 2580/2001 teatavate isikute ja üksuste vastu suunatud eripiirangute kohta terrorismivastaseks võitluseks (ELT L 344, 28.12.2001, lk 70, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2001/2580/oj).

4 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2017. aasta direktiiv (EL) 2017/541 terrorismivastase võitluse kohta, millega asendatakse nõukogu raamotsus 2002/475/JSK ning muudetakse nõukogu otsust 2005/671/JSK (ELT L 88, 31.3.2017, lk 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2017/541/oj).

keskne roll rahumeelsete meeleavaldajate vägivaldses represseerimises ning inimõiguste rasketes rikkumistes, kohtuvälistes hukkamistes ja riigi toetatavas terrorismis nii riiklikul kui ka piirkondlikul tasandil; kutsub liikmesriike üles võtma samal ajal kõik asjakohased riiklikud meetmed, et tagada selle nimetamise täielik rakendamine ja jõustamine;

6. avaldab austust vaprale Iraani rahvale, kes on nädalaid tänavatele tulnud, et protesteerida režiimi poolse rõhumise ning äärmiselt raskete majanduslike ja sotsiaalsete tingimuste vastu, ning avaldab sellele rahvale tugevat toetust; tunnustab nende paljude noorte, naiste ja inimõiguste kaitsjate julgust, kes jätkavad võitlust oma õiguste eest, hoolimata isiklikest tagajärgedest ja jõhkratest repressioonidest, millega nad silmitsi seisavad; tunnistab liikumise „Naine, elu, vabadus“ olulist rolli elanikkonna ja meeleavaldajate julguse õhutamisel ning režiimi nõrkuse ja Iraani rahvast eraldumise paljastamisel; mõistab hukka Iraani ametivõimude poolt Euroopa Parlamendi liikmete ja riikide parlamentide liikmete suhtes kehtestatud sanktsioonid ning nõuab nende viivitamatut tühistamist;

7. mõistab teravalt hukka Iraani julgeolekujõudude laialdase, jõhkra, tahtliku ja ebaproportsionaalse jõu kasutamise rahumeelsete meeleavaldajate vastu; taunib asjaolu, et need tapmised ei ole tingitud juhuslikest kokkupõrgetest, vaid ulatuslikust ja süstemaatilisest poliitikast ning ettekavatsetud otsusest kaotada igasugune vastupanu ja meeleavaldused; väljendab muret selle pärast, et tuhandete meeleavaldajate tapmine annab märku Iraani režiimi mahasurumispoliitika hirmuäratavast nihkumisest heidutuselt strateegilisele kõrvaldamisele; kutsub liikmesriike üles võtma Iraani ametiisikud, kes on tõendatult otseselt seotud jätkuvate repressioonidega, rahvusvahelise õiguse alusel oma kuritegude eest vastutusele; nõuab, et EL ja selle liikmesriigid valmistuksid kõigiks võimalikeks stsenaariumideks, sealhulgas Iraani režiimi võimalikuks kokkuvarisemiseks, ning tagaksid, et ühelegi repressioonide toimepanijale ei anta ELi territooriumil kunagi varjupaika;

8. nõuab, et tingimusteta vabastataks kõik meeleavaldajad, inimõiguste kaitsjad ja ajakirjanikud, keda praegu Iraanis vahi all peetakse; nõuab, et ametivõimud teavitaksid kõiki perekondi nende kinnipeetavate sugulaste asukohast; nõuab, et advokaatidel ja rahvusvahelistel vaatlejatel lubataks takistamatult kohtuda kõigi meeleavalduste ajal kinni peetud isikutega ning et rahvusvahelist üldsust teavitataks kinnipeetavate isikutest; nõuab kõigi praegu Iraanis vangistatud ELi kodanike viivitamatut vabastamist ja turvalist kojutoomist ning mõistab teravalt hukka pantvangidiplomaatia häbematu kasutamise režiimi poolt;

9. lükkab kategooriliselt tagasi Iraani ametivõimude väited, et meeleavaldused algatasid välisagendid; märgib, et meeleavaldused tulenevad Iraani elanikkonna suure osa, eelkõige noorte, naiste ja

vähemusrühmade sügavast rahulolematusest sügavate ja arvukate kriisidega, millega riik silmitsi seisab;

10. tuletab meelde Iraani rahvusvahelisi inimõigustealaseid kohustusi, sealhulgas kohustust austada rahumeelse kogunemise õigust, väljendusvabadust ja õigust elule, nagu on sätestatud inimõiguste ülddeklaratsioonis ja rahvusvahelistes lepingutes, millega Iraan on ühinenud; nõuab, et EL jätkaks kodanikuühiskonna, inimõiguste ja humanitaarorganisatsioonide toetamist Iraanis;

11. rõhutab Iraani ebainimliku režiimi sügavalt ebaseaduslikku ja vägivaldset olemust, kuna see põhineb üksnes terroril, hirmul ja hirmutamisel ning vastandub igasugusele usulisele, kultuurilisele ja etnilisele pluralismile; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles avaldama režiimile mõjusat survet; tunnistab meeleavalduste tohutus laines ühemõttelist märki selle süsteemi jätkusuutmatusest pärast aastakümneid kestnud rõhumist ning nõuab Iraanis vabadusele ja demokraatiale üleminekut; väljendab täielikku solidaarsust Iraani diasporaaga, kellel on oluline roll vabaduse ja demokraatia nõudmisel ning meeleavalduste toetamisel; tunnustab Iraani rahvast ainsa õiguspärase võimu ja suveräänsuse allikana Iraanis;

12. nõuab meetmete koordineerimist sarnaselt meelestatud partneritega, millega kaasneksid jõupingutused sanktsioonidest kõrvalehoidmise vastu võitlemiseks kogu maailmas; väljendab heameelt selle üle, et Ameerika Ühendriigid võtsid hiljuti vastu sihipärased sanktsioonid repressioonide eest vastutavate Iraani kõrgemate ametnike vastu, ning nõuab tungivalt, et EL võtaks sarnaseid meetmeid; nõuab islami revolutsioonilise kaardiväe liikmete ELis õppivate või töötavate sugulaste väljasaatmist;

13. nõuab, et EL ja selle liikmesriigid kasutaksid kõiki nende käsutuses olevaid vahendeid, et ennetada ja ära hoida pahatahtlikku kübertegevust ning välisriigist lähtuvaid infomanipulatsioone ja sekkumisi, sealhulgas selliseid, mille on toime pannud Iraani ametivõimud või mis on neile omistatud, ning neile reageerida; julgustab kasutama täielikult ära ELi küberdiplomaatia meetmete kogumit, sealhulgas piiravaid meetmeid küberrünnete eest vastutavate isikute ja üksuste suhtes ning selliste rünnakute vastast ELi sanktsioonirežiimi; nõuab tungivalt, et EL tugevdaks koostöös rahvusvaheliste partneritega oma suutlikkust strateegilise kommunikatsiooni, vastupanuvõime suurendamise ja küberoperatsioonide omistamise valdkonnas;

14. mõistab hukka Iraani režiimi katsed meeleavaldusi piirata, katkestades kogu riigis internetiühenduse ja telefonivõrgud; nõuab, et viivitamata tühistataks kõik veebipõhise side ja veebipõhiste teenuste keelud Iraanis; nõuab, et EL ja selle liikmesriigid suurendaksid märkimisväärselt tehnilist ja rahalist toetust, et tagada turvaline digitaalne juurdepääs ning tsensuuri vältimise vahendite ja

digitaalse kaitse pakkumine Iraani kodanikuühiskonnale, ajakirjanikele ja inimõiguste kaitsjatele; kutsub tehnoloogia- ja satelliitteenuste osutajaid üles uurima kõiki seaduslikke ja teostatavaid vahendeid, et hõlbustada turvalist juurdepääsu sideteenustele, nagu satelliitide abil toimiv mobiilside, tagada Iraani kodanikele katkematu juurdepääs teabele, eelkõige selleks, et võimaldada hädaolukorra sidet ja hoiatusi SMSide teel, ning vältida platvormide väärkasutamist repressioonideks;

15. rõhutab asjaolu, et Iraani režiim on aastakümneid pidevalt tegelenud inimõiguste aktivistide, poliitiliste teisitimõtlejate, vähemuskogukondade ja naiste süstemaatilise ründamisega, eelkõige kuritahtlike repressioonide abil; väljendab solidaarsust kõigi inimestega Iraanis, keda kiusatakse taga nende veendumuste või identiteedi pärast, ning tunnustab süsteemse diskrimineerimisega silmitsi seisvate vähemuskogukondade, sealhulgas kurdide, belutšide, bahaide ja kristlaste julgust; nõuab, et viivitamata ja tingimusteta vabastataks kõik isikud, kes on kinni peetud üksnes usu- ja veendumusvabaduse kasutamise eest;

16. kordab oma üleskutset Iraanile anda ÜRO volitatud teabekogumismissioonile viivitamatu ja takistamatu juurdepääs riigile, võttes arvesse vajadust rahvusvahelise järelevalve järele selles täieliku karistamatuse keskkonnas, kus Iraani ametivõimud on pannud teisitimõtlejate vaigistamiseks süstemaatiliselt toime kuritegusid, mida käsitatakse rahvusvahelises õiguses raskete kuritegudena, sealhulgas sooritanud mõrvu, piinamisi ja vägistamisi ning sundinud kadunuks jääma, samuti arvestades vajadust koguda ja säilitada tulevaste kohtumenetluste tarvis tõendeid; kutsub ELi üles toetama ÜRO Inimõiguste Nõukogus ÜRO Iraani teabekogumismissiooni volituste pikendamist ning pikendada selle volitusi, et uurida praeguseid jõhkraid kuritegusid;

17. märgib naiste ja tütarlaste olulist rolli meeleavaldustel ning mõistab hukka asjaolu, et režiim rõhub süsteemselt naisi ja teisi vähekaitstud rühmi seaduste ja muude õigusnormidega, mis piiravad tõsiselt vabadusi ja õigusi, sealhulgas alandav hidžaabi kohustusliku kandmise seadus ja selle täitmise tagamine vägivalla abil, naiste seksuaal- ja reproduktiivtervisega seotud ranged piirangud ning naiste poliitiliste, sotsiaalsete, majanduslike, kultuuriliste ja isiklike õiguste rikkumine; rõhutab, et pärandiga seotud diskrimineerimine ning ütluste andmise ja kodakondsusseadused, mis annavad naistele ebavõrdse õigusliku seisundi ja piiravad nende autonoomiat nii avalikus kui ka eraelus, on vastuolus rahvusvaheliste inimõiguste standarditega, mida Iraan on kohustatud järgima;

18. mõistab veel kord hukka viimase kahe aasta jooksul, eriti alates hiljutiste meeleavalduste puhkemisest detsembri lõpus täide viidud hukkamiste šokeerivalt suure arvu, mis sümboliseerib inimelu ja -väärikuse täielikku eiramist režiimi poolt;

19. tuletab meelde, et Iraanis on maailma kõrgeim surmanuhtluse määr elaniku kohta ning et alates 2022. aasta ülestõusust „Naine, elu, vabadus“ on Iraani ametivõimud alustanud karmi hukkamislainet, mille ohvrid on teiste hulgas teisitimõtlejad, naised, ajakirjanikud ja vähemuste esindajad; mõistab hukka asjaolu, et ainuüksi 2025. aastal hukkas režiim 1 500 inimest; kordab, et EL on olnud juba pikka aega surmanuhtluse vastu, ja nõuab viivitamatut surmanuhtluse kaotamist;

20. väljendab täielikku toetust Iraani opositsioonile ning kutsub komisjoni asepresidenti ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat üles alustama kaasavat dialoogi Iraani demokraatliku opositsiooniga, et edendada Iraani demokraatlikku, vaba ja pluralistlikku tulevikku; nõuab, et Iraani demokraatliku opositsiooni esindajad kutsutaks Euroopa Parlamenti, korrates samas, et oma tulevase valitsuse üle peab otsustama Iraani rahvas ise; julgustab komisjoni laiendama Iraani kodanikuühiskonnale antavat tehnilist ja rahalist abi; nõuab, et demokraatliku opositsiooni eri osalejad teeksid koostööd, sillutades teed õiglasele, kaasavale ja demokraatlikule protsessile, mis suudab tuua kõigile Iraani kodanikele vabaduse ja väärikuse, olenemata nende etnilisest päritolust, usust ja soost; nõuab, et EL ja selle liikmesriigid teeksid tihedat koostööd sarnaselt meelestatud partneritega, et toetada vaba Iraani, kus valitsevad universaalsed inimõigused ja võrdsus, mida kujundab Iraani rahvas ise; on veendunud, et riigi mitmekesiste kogukondade ning põhilise piirkondliku, kultuurilise ja etnilise mitmekesisuse edendamine on keskse tähtsusega, et tagada Iraanile demokraatlik ja rahumeelne tulevik;

21. rõhutab veel kord, et Iraani režiim on aastakümneid aktiivselt külvanud kaost ja hävingut kogu piirkonnas, osaledes jõhkrates riigisisestes ja riigiülestes repressioonides; mõistab hukka asjaolu, et Iraani ametivõimud represseerivad julmalt oma vastaseid piiriüleselt nii internetis kui ka väljaspool internetti, et neid vaigistada, hirmutada, maha suruda, millekski sundida või isegi röövida ning ähvardada nende perekondi välismaal; kutsub komisjoni üles tugevdama tihedas koostöös liikmesriikidega ennetus-, kaitse- ja reageerimismehhanisme ELis ning tagama kõigi piiriüleste repressioonide tulemusliku uurimise ja nende eest süüdistuste esitamise; rõhutab, et Iraan kujutab endast jätkuvalt suurimat ja kõige olulisemat ohtu laiema piirkonna julgeolekule ja stabiilsusele ning kõige tähtsamat takistust rahu saavutamisel; kordab, et mõistab kindlalt hukka Iraani pahatahtliku tegevuse ja sekkumise kogu piirkonnas ja kaugemal, eelkõige Liibanonis, Süürias, Jeemenis, Iraagis ning Jordani Läänekaldal ja Gazas;

22. märgib, et Iraan ja Venemaa on üha rohkem jaganud kriitilist luureteavet ja teinud koostööd sanktsioonidest kõrvalehoidmiseks, kasutades varifirmasid ja pangasüsteemide ühendamist ning vedades merel naftat nii, et asukoha määramise seadmed on välja lülitatud;

nõuab ELi sanktsioonide paremat jõustamist, automaatsete identifitseerimissüsteemide kiiret ajakohastamist, et võidelda sanktsioonide ja embargost kõrvalehoidmise vastu, ning kahtlaste Iraani laevade suuremat järelevalvet ja inspekteerimist;

23. kutsub komisjoni asepresidenti ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat üles tõhustama koostöös liikmesriikidega diplomaatilisi jõupingutusi Iraani rahva toetamiseks ning uurima võimalust seada sisse tõhustatud ELi diplomaatiline kohalolek või esindus, mis suudaks pakkuda kaitset, humanitaarabi ja konsulaarabi isikutele, kes on oma põhiõiguste kasutamise tõttu ohus, sealhulgas rahumeelsetele meeleavaldajatele; rõhutab vajadust kaaluda meetmeid, mis pakuksid varjumispaiku, teavet ja abi kooskõlas rahvusvahelise õiguse ja ELi liikmesriikide asjakohaste õiguslike pretsedentidega, et parandada liidu suutlikkust jälgida kohapeal inimõiguste raskeid rikkumisi, neist teatada ja neile reageerida;

24. väljendab heameelt kõrge esindaja ja asepresidendi võetud kohustuse üle rakendada Iraani suhtes täiendavaid sunnimeetmeid; kutsub nõukogu ja liikmesriike üles kiiresti laiendama kehtivaid piiravaid meetmeid, et reageerida jätkuvatele repressioonidele kiiresti ja asjakohaselt; väljendab heameelt asjaolu üle, et EL kaalub sihipäraseid sanktsioone isikute ja üksuste vastu, kes vastutavad meeleavaldajate vägivaldse represseerimise eest, ning nõuab tungivalt sanktsioonide kiiret vastuvõtmist;

25. nõuab, et Euroopa välisteenistus koostaks korrapäraselt aruandeid olukorra kohta Iraanis; soovitab luua või kindlaks määrata domeeni, kus saab registreerida kõigi hiljutiste tapatalgute ohvrite nimed, et dokumenteerida ja säilitada andmeid hukkunute või vigastatute kohta;

26. kutsub ELi liikmesriike ja Euroopa välisteenistust üles taotlema ÜRO Inimõiguste Nõukogu eriistungi korraldamist Iraanis valitseva inimõiguste kriisi teemal, et näidata ja toetada legitiimset rahvusvahelist vastuseisu Iraani režiimi käitumisele;

27. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles toetama kõiki vastutusele võtmiseks tehtavaid jõupingutusi nii ÜROs kui ka väljaspool ÜROd, eesmärgiga dokumenteerida surmajuhtumid ning tagada nende kiire, sõltumatu ja läbipaistev uurimine, sealhulgas riigist põgenevatelt inimestelt tunnistuste ja tõendite kogumise teel; väljendab heameelt ÜRO Inimõiguste Nõukogu otsuse üle korraldada eriistung Iraanis valitseva olukorra teemal;

28. rõhutab, et suhete normaliseerimine Iraaniga sõltub kõigi poliitvangide tingimusteta vabastamisest, süstemaatiliste repressioonide kontrollitavast lõpetamisest ning tõelistest edusammudest demokraatia ja õigusriigi suunas;

29. kutsub Euroopa välisteenistust, komisjoni ja liikmesriike üles jätkama Iraani režiimi toime pandud rikkumiste tõstatamist kahe- ja mitmepoolsetel foorumitel ning tagama, et ELi piiravad meetmed jääksid sihipäraseks, tõenduspõhiseks ja keskenduksid isikutele ja üksustele, kes vastutavad inimõiguste raskete rikkumiste eest;

30. peab tervitatavaks Euroopa Parlamendi presidendi Roberta Metsola otsust keelata kõigi Iraani režiimi diplomaatiliste töötajate ja esindajate pääs kõigisse Euroopa Parlamendi ruumidesse; kutsub liikmesriike üles seda eeskuju järgima ja võtma vastu sarnased piirangud, sealhulgas tühistama vajaduse korral Iraani diplomaatiliste esinduste töötajate diplomaatilise staatuse kogu ELis;

31. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, liikmesriikidele ning Iraani Islamivabariigi presidendi kantseleile.